

Презентація з теорії твору і
тексту :на тему
“Співвідношення поняття
“твір” і “текст”

Студентки Жр-21 :Хлинцової Валерії

Текст і твір - це не одне й те ж!

- . Твір - це продукт мовної діяльності людини, найчастіше закріплений у тексті. Текст - це лише графічно-знакова фіксація твору[1]. Твір, говорив Є. Прохоров, "це тільки мовне вираження замислу його творця, а текст... графічне закріплення цього замислу на папері»
- Твір створюється насамперед законами мовної діяльності людини, текст - за правилами користування знаковими системами, які використовуються людьми для фіксації творів. Не все, що є у творі, може бути виражене письмовими чи друкованими знаками. Твір і текст мають різний генезис, різну історію, різні правила оформлення, хоч вони взаємно впливають один на одного: так текстова форма сприяла і сприяє розвитку монологічного мовлення і виникненню великих творів. Необхідно усвідомлювати одну, як на думку звичайної людини, парадоксальну річ: текст - це штучний бар'єр між автором і читачем, але бар'єр, без якого людство себе не мислить. Тому існує проблема: як робити так, щоб цей бар'єр ставав якнайменшим, щоб форма тексту якнайменше заважала спілкуванню автора з читачем.

Текст - це і є форма відчуження твору від автора.

У вигляді тексту твір набуває відносної самостійності і відносно самостійного життя. Семантикою тексту завжди є твір. Через це текст завжди й ототожнюють із твором і не бачать між ними різниці. У деяких випадках ця різниця буває і не принциповою, наприклад коли мова йде про актуальність теми твору/тексту, про їх тематичну класифікацію, фактаж тощо.

Текст на відміну від твору має свої засоби вираження й і актуалізації змісту, свої "засоби керування" читацьким сприйманням та розумінням. Важливим для вивчення тексту є розкриття його одиниць та правил їх оформлення, куди відносять правила оформлення рубрик, цитат, дат, чисел, приміток тощо.

Розглядаючи текст як **форму** існування твору, необхідно завжди мати на увазі його семантику.

Текст – це абстракція людського розуму, оскільки він поза написанням і читанням не існує. І тому всі ознаки тексту мають насамперед глибоке психологічне пояснення, оскільки текст не є самодостатньою сутністю.

- Текст має ознаки, що виражають загальні особливості його системно-структурної організації. До таких ознак варто віднести архітектоніку тексту, його структурованість і системність, цілісність, просторово-часову дискретність.
  - Елементами тексту слід вважати рубрики, основний текстовий блок (корпус тексту), абзац, виноску, рядок, графічне слово, графічне речення, літеру та пунктуаційний знак.
- До одиниць тексту відносяться такі фрагменти тексту, котрі мають особливу семантику й стандартизоване характерне оформлення: переліки, цитати, посилання, дати, числа, скорочення, знаки, власні назви, умовні позначення.

Текстовими засобами

Текстовими засобами, або засобами актуалізації семантики тексту, є шрифтові (*гарнітура, стиль, кегель*) й не-шрифтові (*розрядка, втяжка, лінійки, колір*) виділення, спеціальні архітектонічні засоби тощо.

Є різні **види** текстів: *віршований, драматичний, прозовий, таблиці і виводи, нотний, формульний, бібліографічний; покажчики, реферати, епіграф, присвята, колонтитули, титульний текст* тощо. Останні шість видів тексту є також елементами апарату видання.

Коротко про деякі з названих понять, що характеризують текст.

Архітектоніка тексту. Це його будова, форма, виражена шрифтовими й нешрифтовими засобами, у вигляді певного співвідношення між елементами й одиницями тексту.

Структурованість і системність тексту. Структурованість - це ознака тексту, яка виражає наявність певних зв'язків між елементами та одиницями тексту. Системність - ознака, що вказує на існування певних елементів та одиниць тексту, між якими існують зв'язки.

Цілісність. Текст є викінченою графічно-знаковою формою, що сприймається як єдине ціле, яке характеризується межею сприймання: текст перетворюється в не-текст за умови, коли графічно-знакове оформлення виходить за межу допустимого сприймання певного предмета як тексту.

Просторово-часова дискретність. Текст, що розташований на двох і більше матеріальних носіях, є просторово розірваним (дискретним). Наприклад, дві сторінки, на яких видрукуваний текст, роблять текст протяжним у просторі та часі під час його і написання, і читання.

Одиниці тексту - переліки, цитати, посилання, дати, числа, скорочення, знаки, власні назви, умовні позначення - добре описані у редакційно-видавничій літературі^[3].

- Роздрукуйте супровідні матеріали для тих батьків, для кого українська не є рідною мовою.
- У супровідні матеріали можна включити:
  - список шкільних номерів телефону, адрес електронної пошти та адрес веб-сайтів;
  - копію правил класу й правил школи;
  - список матеріалів, які будуть потрібні дітям для навчання.

Твір і текст підсумки:

- Твір – це продукт мовної діяльності людини. Є предметом, знаряддям діяльності журналіста. Вивчається твір, як продукт мовної діяльності автора; як предмет читацького сприйняття; Як носій інформації так і носій впливу на маси. Твір – це продукт мовної діяльності людини, найчастіше закріплений в тексті. Текст – це лише графічно-знакова фіксація твору. Твір – це мовне вираження творця. Текст – це графічне закріплення задуму творця. Твір створюється за законами мовної діяльності, текст за правилами користування знаковою системою.
- Виникнення тексту сприяло збільшенню розміру твору, розвитку монологічного мовлення. Текст і твір взаємозалежні категорії. Текст – бар'єр між автором і читачем. Текст – це своєрідна форма відчуження автора від твору, пов'язане з виникненням писма а потім друку. Але це відчуження без якого людство себе не усвідомлює. Ознаки твору: закінчення думка, континіум, когезія.